

BŘEZOVÁ KŮRA

ČÍSLO 261

ŘÍJEN 2017

SLOVO ÚVODEM....

Seigo bojovníci a nováčci kmene Shawnee!

Do ruky se vám dostává další číslo našeho kmenového měsíčníku a redakce pevně doufá, že přispěje k dobré náladě, která snad může být ohrožená při pohledu z okna na vskutku podzimní počasí. Při uzavěrce dnešního čísla se krajem proháněl takový vítr, že dva z redaktorů byli ode dveří redakce odváti neznámo kam, jeden pravidelný přispěvatel při sbírání podkladů pro článek o nebývalém letošním suchu utonul a tři články zaslané do naší redakční schránky změnily vlivem vichřice směr a vyšly v nedělním čísle New York Times. I tak v ní naleznete pravidelné rubriky jako shrnutí proběhnuvších říjnových akcí s výběrem několika zajímavých fotografií, nabídku pomocné ruky při vašem stoupání na pomyslnou horu, nečekaná odhalení Šavanské Tajné ZPRAVODAJSKÉ Služby, několik vtípků a opět nechybí další kapitola z nepřeberné indiánské historie. Coby bonus vám přinášíme něco informací týkajících se jedné v minulosti oblíbené šavanské činnosti a závěrečné stránky pak určitě uvítají ti z vás, kterým leží na srdci úspěch v kmenové javorové nažce. Od října jede bodování zase naplno a vy opět máte šanci získat spousty prémiových bodů. I Březová kůra vám od tohoto čísla nabídne prémiovou dávku bodů takřkajíc na stříbrném podnose, zbytek už je ovšem na vás. Slovy náčelníka severních Šajenů Skvrnitého ohona – „Můžeš koně dovést až k prameni, ale napít se musí sám“.

A co se na nás nezadržitelně valí? Z těch nejbližších akcí to budou druhou sobotu v listopadu Deskové hry. Tato akce proběhne v hrabovské škole pod patronací Mráčka, máte-li doma nějakou vámi oblíbenou deskovku, určitě bude fajn, když s ní seznámíte ostatní, patronace ze strany rodičů při jejím hraní bude vítaná! 😊 O dva týdny později nás čeká 105. kmenový sněm, mrkněte tedy do vašich zápisníků OP a podumejte, co byste ještě mohli stihnout splnit a zda se při vašem stoupání na horu neposunete o další stupínek výše k vrcholu.

Koncem října zasedlo na zábřežské klubovně Chillicothe náčelnictvo kmene, aby probralo otevřené otázky týkající se fungování kmene a mimo jiné nastínilo plán akcí na letošní rok. Vše se včas dovíte, sledujte kalendář na našich stránkách www.shawnee.cz. Tamtéž na vás čekají bohaté galerie z akcí již proběhlých, kůrovníky i Březové kůry. Pokud budete chtít přispět článkem do té příští (prémiové bodíky čekají 😊), využijte známou adresu brezova.kura@centrum.cz.

S modrou oblohou Sg. Ostříž

BRANNÁ STEZKA – MEMORIÁL JAROSLAVA TŮMY

7. ŘÍJNA 2017

Pozor, pálí Sedmikráska!

Začátkem října jsme se sešli na dalším, a to 7. ročníku Memoriálu Jaroslava Tůmy, tzv. Branném závodě. Celkem se nás sešlo více jak 80 soutěžících :) Letos se 17 účastníků vydalo na novou trasu "Drsoň", a mohu říci, že trasa nesla svůj název právoplatně ;). Dalších 40 jednotlivců se i s rodiči vydalo na klasickou trať, na kterou chodili po dvojicích nebo trojicích. Trasy byly vyznačeny barevnými fáborky.

Zdolávali jsme strmé kopce, louky, lesy, sráže, řeku.... Bylo po dešti a občas spadlo pár kapek, tak cesta na některých místech byla rozbahněná, ale nás to nezastavilo. I přes nepříznivé počasí a únavu se většina do cíle vracela s úsměvem na tváři. :) Tam na ně čekala odměna v podobě párku v rohlíku a čaje. Každý dostal účastnickou placku a dle úspěšnosti bronzovou, stříbrnou či zlatou. Akce měla pozitivní ohlas, i přes pár maličkostí, které se mohly vylepšit :). Po skončení akce se unavení a zničení účastníci vydali domů, předpokládám do postele, tak jako já :).

Hobit právě zdárně a ve zdraví zdolal Drsoně

POŘADÍ KATEGORIE DRSONĚ

Kluci

1. Šajen	162 bodů
2. Standa	159 bodů
3. – 4. Fajráč, Burák	143 bodů
5. Koumák	141 bodů
6. Hřebík	137 bodů
7. Smíšek	121 bodů
8.-9. Pája, Hobit	113 bodů
10. Dominik	16 bodů

Holky

1. Annemarie	131 bodů
2. Sabrina	126 bodů
3. Čača	119 bodů
4. Hanča	117 bodů
5. Surikata	112 bodů
6. Darina	101 bodů

Pozn.: jeden soutěžící kategorii Drsoň nedokončil...

ŠTRÚDLOVÁNÍ VE ZNAMENÍ ÚSPĚCHU LEDŇÁČKŮ

7. ŘÍJNA 2017

První říjnový víkend byl pro rod Ledňáčeků vskutku hektický. Holky se nejdříve v pátek 6. října v rámci své schůzky pustily do pečení bábovky v rámci tradiční zvoleské soutěžní akce Štrúdlování, v sobotu se vydaly na Branný závod, po kterém se opět přesunuly do Zvole, aby zapracovaly na propagaci svého výrobku. Jejich intenzivní lobbying slavil nakonec úspěch a přesto, že v hlasování odborné poroty se jejich výtvar na stupně vítězů nedostal, hlasy laické veřejnosti je katapultovaly na příčku nejvyšší a v konkurenci více než 40 bábovek u návštěvníků akce jednoznačně vyhrály (na fotografii úspěšné pekařky se zaslouženou cenou – „instantní bábovkou“ ve vkusném estetickém balení).

Sg. Ostříž

Redakce se pokusila zjistit, co za tímto úspěchem stálo. Připravili jsme otázky na původ receptury, použité ingredience a plány pro příští ročníky soutěže, ovšem k rozhovoru z nejasných důvodů již nedošlo. Na místo vyslaný redaktor nejprve jejich bábovku ochutnal a....probudil se až v úterý s vypumpovaným žaludkem na JIP šumperské nemocnice. Své dojmy však zatím nebyl schopen sdělit, přidělená rehabilitační asistentka nás informovala, že se nejprve musí znovu naučit mluvit, zatím jen leží přikurtován k lůžku se strnulým pohledem do stropu a při náhlých maniodepresivních záchvatech hrdelním hlasem vykřikuje: Hořčice! Baklažán! Vyjetej olej! Glochidium! Třezalka tečkovaná! Holkám samozřejmě gratulujeme a těšíme se na vítězný recept....snad přispěje k přípravě účinného protijedu....

- ŠATAZPRAS -

PODZIMNÍ HON

21. ŘÍJNA 2017

V sobotu se konala ve Zvoli dopolední akce Hon na divokou zvěř. Sešli jsme se v devět hodin u obecního úřadu a společně jsme se přesunuli k Léharově chatě, kde na nás čekal Ostříž se Silvou. Hned se písknul nástup, kde mohly družiny předvést své lelawatiky a od Káňat jsme ji slyšeli vůbec poprvé. Poté

Medvěď na stromě?!

Lovci i pytláci byli po několika minutách propocení, ale neúnavně lovili a vydělávali dolary. Hra končila v 11:30 a nejprohnanějším lovcem se ukázala Čača. WASTE! Celá akce se všem moc líbila. Jak nováčkům, tak starším členům.

Zbývalo už jen domluvit, kdo má zájem zúčastnit se ještě večer JOTA/JOTI.

Sg. Eddie

Ejhle, koroptev! Tak to máme 10 \$!

začal Ostříž vysvětlovat pravidla a jakmile se ujistil, že všichni všemu rozumí, mohli jsme se vrhnout na hru.

Vedení a pomocníci se stali strážci parku, kteří měli za úkol chytat pytláky a kontrolovat platnost licence lovců. Lovci mohli lovit jednotlivá zvířata, nebo je výhodně dokupovat od pytláků. Když včas neměli platnou licenci a chytil je správce parku, museli zaplatit pokutu, nebo jít do vězení. Každý si musel tedy promyslet svou taktiku.

Správa parku jela naplno - výkup zvěře, chod věznice a vydávání licencí žádaly plné nasazení správců

JOTA/JOTI 2017

21. ŘÍJNA 2017

Pro zájemce se téhož dne v Hrabové u Sil a Martina konala Jota, což je jambo-ree on air (celosvětové setkání skautů na vlnách). K Nečasům zavítala Čača, Eddie, Medvěd, MIČKINIKWA a Kája. Postupně jsme v časových intervalech přijížděli a rovnou se ukřídili po celé kuchyni a vrhli se na spojení.

Kompletní sestava radistů

Bohužel jsme jich večer moc neudělali, protože bylo slabé spojení kvůli otočení zeměkoule. Ale spojili jsme se s jediným dalším českým skautským oddílem z Rychnova nad Kněžnou, který se účastní Joty. Bylo to moc příjemné popovídání stejně jako minulý rok a seznámili jsme se s mnoha členy, i ti nejostýchavější se zapojili. Další spojení bylo se Slováký a

potom s Anglií, Skotskem, Švýcarskem, Nizozemím, Francií, Španělskem, Severním Irskem, Maltou, Itálií, Dánskem, Portugalskem a dokonce se souostrovím Shetlandy, kde jsme museli použít naši bezchybnou angličtinu, ale myslím, že se spojení krásně vyvedla a naše chybičky v gramatice nám odpustili.

Zvlášť Veverka se u Nečasů prý cítila „jako doma“ 😊

Všichni kromě náčelníka v Hrabové také přesпали a o zábavu jsme tedy měli postaráno. Ráno jsme pokračovali a udělali pár čistých spojení se značkou OK2CMZ, kterou si po akci každý bude nadosmrti pamatovat 😊 Akce se moc vydařila a určitě na ni budeme dlouho vzpomínat a příští rok se třeba připojí víc lidí.

Děkuji tedy za všechny zúčastněné Martinovi a Sil a příští rok zas!

Sg. Eddie

PÁR OBRÁZKŮ NAVÍC....

Většina účastníků Branné stezky se těšila na to, že si zkusí, co vydrží a jak se popasují s nástrahami tratě a jednotlivých zastavení. Byly však i výjimky. Třeba Gurchu a Burák se už od minulého ročníku těšili na cílové občerstvení. Výraz jejich tváří hovoří za vše! Kluci, slibujeme, že chleba a párek bude i příští rok!

To naši nejmenší zase nejvíce ocenili prolézačky v prostoru loďnice. Surikata se nechala slyšet, že „takovou bego bájo klouzandu“ u nich ve školce nemají. Škoda, že pro ni celá akce skončila ještě před startem, kdy se se svou vrstevnicí Čačou popraly o bábovičky na písku....

Takový Hobit se dostal mnohem dál. Vyzkoušel si téměř polovinu trasy Drsoň. Ta pro něj však skončila na zastavení, kde měl svést boj se strážcem muničního skladu. Bojoval srdnatě, rozdal i pár ran, zničehonic se však probudil o dva týdny později a matně si vybavuje, že jsme měli na začátku října nějakou akci na loděnici, ale co jen to bylo?

Opustíme však Branou stezku, tato momentka už je z kmenovky na téma podzimního honu. Sklopené zraky a výrazy naznačující zpytování svědomí nejsou náhodné. Díváme se na hříšníky odpočívající ve výkonu trestu – pytláci Suri a Vrabčák a lovec Kajda přistižena na lovu s propadlou licenci....

Ti, co se při nekalých praktikách přistihnout nenechali, již tuší, že se jim díky cenným úlovkům podařilo zajistit své rodiny na několik generací dopředu. Luky s bohorovným výrazem veksláka právě učinil našemu redakčnímu fotografovi velkorysou nabídku na odkoupení aparátu.

Poslední akcí měsíce října byla JOTA. Povedlo se mnoho spojení, na glóbu svítícím za vysílací stanici byste snad nenašli místo, s kterým se naši radiši nespojili. Nejvíce překvapil Méd'a, který plynne komunikoval nejen česky a anglicky, ale přidal i svahilštinu, arabštinu a mandarínskou čínštinu!

STOUPÁNÍ NA HORU

V minulém čísle Kůry jste mohli načerpat inspiraci pro jedno z OP z plamene Lesní moudrosti, tentokrát vám nabídnou rozšířit si počet získaných OP ze světla tábornictví. Jeho zvládnutí patří k naprosto základním dovednostem každého skauta, woodcraftera, trampa či táborníka. Nejde o nic složitého, tak proč se do tohoto orlího pera nepustit? Osvojení si těchto znalostí se vám bude jistě hodit a nejen, že se za svůj sbalený batoh nebudete muset stydět, ale zároveň si ušetříte bolavá záda nebo třeba nervózní přehrabování batohu při hledání pláštěnky s prvními studenými kapkami za krkem ☺

T-68 Dokaž sbalit 2 batohy (tele, kletr, US torna), prakticky předved'.

Nejprve bych vám vyjmenované batohy rád stručně představil:

Tele (někdy též tornistra) – v dnešní době patří k již málo viděným raritám, v dobách poměrně nedávných však nebyl problém tento typ batohu na zádech pravověrných trampů zahlédnout. Tele vzniklo pro účely německých a rakouských vojáků někdy v průběhu 19. století a během doby samozřejmě prošlo určitým vývojem. Po vzniku čs. státu tuto tornu převzala i naše armáda a poté, co se po druhé světové válce dostala do výprodeje, ji nadšeně převzali vyznavači trampingu. Její charakteristické chlupaté víko posloužilo v noci jako celkem příjemný polštář.

Kletr – původně se takto označoval plátěný horolezecký batoh s koženými popruhy bez zpevněných zad, víko se zapínalo jedním koženým řemínkem a nerezovou přezkou (viz foto). Za dob mého dětství a raného mládí se šil v khaki a tmavě modré variantě. Později se toto označení vžilo pro modernější typ s polstrovanými zády, nastavitelnými popruhy a umělohmotnými přezkami. Materiál i podoba prošli značnou modernizací, základní rysy zůstaly.

US torna (těž usárna, ueska atd.) – obdobně jako tele i US torna sloužila pro potřeby armády, v tomto případě, jak už název napovídá, se jednalo o armádu americkou. Samotná torna je vlastně jen jakýmsi plátěným obalem na budoucí obsah „batohu“ pošíť popruhy a důmyslnou sadou řemínků, s jejichž pomocí se torna sepne okolo do válce sbaleného obsahu a dostane charakteristický podlouhlý válcovitý tvar. Na sbalenou uesku se následně může připnout ešus, sekera, patrонтаška s drobnostmi atd.

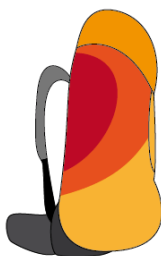
Co se balení týče, každý z uvedených batohů má vzhledem ke své konstrukci poněkud odlišný postup. Začneme tedy **teletem**. Po rozbalení zjistíme, že se tele skládá ze dvou samostatných komor – ta na zádech slouží pro těžší věci a v případě chybějícího samostatného „žebřadla“ sloužícího coby zásobárna se využívala pro sbalení potravin v podobě chleba, konzerv, sklenic s džemem, domácí paštikou či sádlem apod. Aby kovové a skleněné obaly necinkaly o sebe, bylo třeba vycpat meziprostory kousky oděvu. Tato komora se zapíná řemeny a přezkami s volitelně nastavitelnou délkou dle potřeby. Druhá komora je

umístěna na vnitřní straně víka torny a je uzavíratelná na cvok nebo knoflík. Do té se uloží zbytek oděvů a ostatní lehčí drobnosti. Popsaným rozdělením váhy dosáhneme optimálního vyvážení, tele nás nebude stahovat dozadu a nebudou nás bolet záda. Spacák se sbalí s pomocí celtý (a v chladnějším počasí i deky) do tzv. bandalíru – válce, který se připevní ze tří stran (shora a po stranách) okolo sbalené torny a připevní řemínky. Na víko je ještě přichycen ešus. Výsledek si můžete prohlédnout na obrázku.

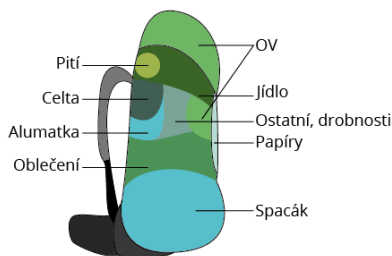

Správné tele má na ramenních popruzích ještě přídavné řemínky, na které lze připevnit přídavné kapsy, tzv. vojenskou lahev neboli čturu apod.

Kletr je typ batohu, který v moderní podobě nosí na zádech většina z vás. Správný způsob balení ilustrují přiložené obrázky. Vlevo je znázorněno optimální rozložení váhy, tmavě červená značí těžší věci, které jsou opět

Ideální rozložení váhy

Možné rozmístění věcí

uloženy podél zad. Vpravo pak vidíte, jakým způsobem si nutné potřeby zabalit – spacák patří dospodu (moderní kletry mají ve spodní části zip, po jejichž rozepnutí se ke spacáku dostanete, aniž byste jej museli celý vybalit). Nad spacák narovnáme teplejší oblečení a oblečení na spaní. Podél zad pak těžší věci jako sekeru, náhradní obuv, ešus, nůž apod. Lehčí oděvy, osobní věci, případné dokumenty a potraviny pak naskládáme postupně podél zadní části batohu. Do horní kapsy na víku batohu uložíme peněženku, osobní doklady, mobilní telefon apod. a hlavně pláštěnku, aby byla v případě deště ihned po ruce. Moderní batohy mají buď na spodní či na horní straně kletru kapsu, která ukrývá pláštěnku na samotný batoh. Nicméně materiály dnes používané na výrobu kletru jsou už samy o sobě do jisté míry nepromokavé.

Naprosto odlišným způsobem se balí **US torny**. Nejprve je nutné na rozloženou celtu rozložit spací pytel a ty části oděvu, které pravděpodobně nebudeme během přesunu potřebovat. Vše potom srolujeme do úhledného válce tak, aby jeho výška odpovídala optimální výšce sbalené torny, výsledný váleček položíme na rozloženou uesku a tu okolo něj přeložíme a s pomocí našitých řemínků a přezek zapneme. Postup balení vidíme na přiloženém obrázku:

Jak lze vidět na posledním obrázku vpravo, můžeme na již sbalenou usárnu následně zvenku připevnit karimatku, přídatnou kapsu, ešus, případně v samostatném obale zabalenou sekeru nebo nůž. Z popsaného postupu je jasné, že při balení uesky je nutné dobře zvážit, které kusy oblečení zabalíme do spacáku (převážně teplé oblečení na večer) a které do samostatné kapsy (lehčí větrovku a pláštěnku), neboť abychom se dostali k prvním z nich, je třeba tornu zcela rozbalit, což v nepříznivém počasí může znamenat mokrý spacák. Správně sbalená uska i s několika přídatnými proprietami dokáže lahodit oku:

Na závěr přidám ještě pár obecných rad, které platí pro všechny typy batohů. Při balení dbejte na to, abyste si na batohu nevytvořili „kulatá“ záda, batoh vám musí na zádech pěkně sedět. Také se vyvarujte různých samostatných přídatných zavazadel, která byste museli nést v ruce. Raději popřemýšlejte, jak vhodně a pevně připevnit karimatku, lakrosku, sekyrku, ešus, náhradní boty nebo lano na batoh, ušetříte tak spoustu sil a při odpočinkové zastávce se vám nestane, že byste tyto drobnosti zapomněli někde na cestě.

A na závěr ještě jedna podstatná věc – než vyrazíte, zkontrolujte, zda máte správně nastavenou délku popruhů. Batoh či torna by měli sedět pevně na zádech. Příliš volné popruhy způsobí, že vám bude při chůzi batoh poskakovat na zádech ze strany na stranu, což příliš pohodlné nebude, příliš utáhnuté popruhy vás začnou po chvíli škrtit a po několika kilometrech ucítíte, že vám odřely nebo spálily kůži pod rameny. Nezapomínejte taky na bederní pás a prsní pás, které nechybí na moderních kletech. Jejich zapnutí vám správným rozložením zátěže výrazně odlehčí, což oceníte zvláště při delším pochodu.

Jak tele tak US tornu lze zapůjčit z kmenových zásob. V tréninku ani v plnění tohoto orlího pera vám tak nic nebrání, tak směle do toho, Šavani! 😊

Sg. Ostříž (s podporou materiálů vyhledaných na internetu)

ŠATAZPRAS VYČENICHAL....

Hobit mezinárodním sudím! Jistě jste už někdy slyšeli o poněkud exotické soutěži o nejpálivější omáčku vyrobenou z chilli papriček. Coby rozhodčí se mezinárodního klání letos účastnil i náš Hobit. Agenti ŠAvanské TAjné ZPRAvodajské Služby jej zvětčnili při posuzování finálových vzorků. Výraz tváře napovídá, že Hobit právě ochutnává výrobek pozdějšího vítěze. Dle svých slov živě cítil, jak jeho chuťové pohárky procházejí totální destrukcí, útroby mu protéká žhavá láva a jeho slepé střevo vidí tak ostře, že dokáže samo i přes pokožku a svrchní oděv přechít jízdní řád na vzdálenost čtyř set metrů. Na jeho slovech jistě něco bude - poté, co při vyučování vyprskl smíchy, musela učitelka češtiny vyhledat ošetření popálenin 2. stupně a školní učebna lehla popelem. Při hovoru s Hobitem proto doporučujeme nasadit svářečskou helmu a azbestový oděv!

Móda školních uniform konečně i u nás! Naši agenti se dostali k fotkám ze zahájení školního roku Střední lesnické školy v Hranicích. Tamní studenti se jej letos vůbec poprvé účastnili ve zbrusu nových školních uniformách, které jsme dosud vídávali jen v zahraničních filmech a seriálech. I náš kmen má mezi nimi zastoupení, a tak nás zajímalo, proč škola zvolila právě tuto variantu. Třídní učitel Ing. Běda Kůrovec: “Nó, ona ta zelená bunda tak nějak přirozeně odkazuje na budoucí povolání těch holomků. A navíc při praktické výuce v lese tak nějak splynou s prostředím.” A školní vychovatel Ing. Daniel Srnka k tomu dodává: “Voni by zas jako někdy splývali až moc a ztráceli bysme nad nima kontrolu, takže ty

červený trenky (a plot z ostatního drátu) jim aspoň trochu ztíží útěk z našeho zařízení.” No, Medvěde, přejeme ti příjemné čtyři roky v tamním ústavu....

HRSTKA VTIPŮ

....dnes z ordinací a nemocnic....

Lékař prohlédne pacientku a prohlásí: "Paní Nováčková, vy se mi nějak nelíbíte...." A pacientka odvětlí: "No, mezi námi, pane doktore, však vy taky nejste žádný krasavec!"

Ptá se lékař pacienta: "A ta skleróza vám při práci nevadí?" Pacient celkem klidně: "Ani ne, já na ni většinou zapomenu...."

Přijde paní Vomáčková k lékaři a už u dveří spustila a mele a mele. Doktor se nemůže vůbec dostat ke slovu, ale jakmile se paní Vomáčková potřebuje nadechnout, tak na ni rychle vyhrkne: "Ukažte mi jazyk!" Sotva ho paní Vomáčková na doktora vyplázne, ten rychle dodá: "Tak a teď tak nějakou minutu vydržte!"

Potkají se jednou takhle dva lékaři na hřbitově, uctivě se pozdraví a ten jeden povídá: "Copak, pane kolego, taky děláte inventuru?"

„Další!“, ozve se z ordinace. Pacient tedy vstoupí z čekárny do ambulance a smutně povídá: "Pane doktore, já mám takový problém - mě si nikdo nevšímá!" A doktor už zvýšeným hlasem zavolá: "Krucí, volal jsem další!"

Při preventivní prohlídce povídá doktor pacientovi: "Pane Špejla, tak mám pro vás špatné zprávy. Je to vážné, ode dneška přísná dieta, žádný alkohol, žádné cigarety, žádný tuk, na maso rovnou zapomeňte a třikrát denně jen rozmixovanou vařenou zeleninu!" Pacient se zděšeným výrazem opustí ordinaci a sestra se ptá: "Prosím vás, pane doktore, co tomu Špejlovi vlastně je?" Doktor na to: "Vůbec nic, ale předbíhat mě v obchodě u pokladny teda nebude!"

Přijde takhle elektrikář v nemocnici na jednotku intenzivní péče, rozhlédne se a kouká – tři pacienti a všichni napojeni na dýchací přístroj. Spiklenecky na ně mrkne a povídá: "Tak se, pánové, všichni pořádně nadechněte, budu měnit pojistky!"

KORÁLKOVÁNÍ

Korálkování, tedy vyšívání pomocí korálků, je s naším kmenem spjato od samotného začátku jeho existence. Díky trpělivé práci mnoha Šavanů byly vytvořeny štíty pro každý ze třinácti šavanských rodů, kmenový štít a wampum a mnoho owačirských a rodových rozet a náramků. Mnoho bojovníků mělo v minulosti korálkovými výšivkami ozdobené obaly na deníky, korálkovými omotávkami a rozetami bylo zdobeno také náčelnické křeslo na zábřežské klubovně Chillicothu, spousta dalších výrobků bývá k vidění na občasných kmenových výstavách. V dnešní době tato kmenová tradice patří k těm spícím, ale kdo ví, třeba se v budoucnu najdou nějací pokračovatelé a dají vzniknout dalším krásným věcem.

Jaká je však historie korálků u severoamerických indiánů? Nejedná se jen o výstřelek moderní doby? Měli indiáni vůbec možnost se ke korálkům dostat? V době předkolumbovské je samozřejmě indiáni neznali. Své oděvy, obřadní předměty a předměty denní potřeby zdobili například výšivkami z mušlí nebo ursoních ostnů. Příchod bělocha byl však od samého počátku spojen také s příchodem korálků. Vždyť první zmínka o korálcích pochází přímo od Kryštofa Kolumba, který si už 12.10.1492 ve svém lodním deníku zapsal, že jimi jeho expedice obdarovala domorodce na San Salvadoru. Korálky se zřejmě velice rychle staly oblíbeným předmětem výměnného obchodu, různé typy a velikosti měly rozdílnou hodnotu, významná společnost Hudson's Bay Company tak měla ve svých počátcích jasně stanovenou cenu jedné vykupované bobří kožešiny,

Dýmkový vak, kmen Cheyenne

fa Kolumba, který si už 12.10.1492 ve svém lodním deníku zapsal, že jimi jeho expedice obdarovala domorodce na San Salvadoru. Korálky se zřejmě velice rychle staly oblíbeným předmětem výměnného obchodu, různé typy a velikosti měly rozdílnou hodnotu, významná společnost Hudson's Bay Company tak měla ve svých počátcích jasně stanovenou cenu jedné vykupované bobří kožešiny,

která se měnila buď za 6 červených Hudson's Bay korálek, nebo 3 světle modré korálky typu Padre anebo dva větší průsvitné modré korálky. Indiáni neznali hodnoty peněz na tento výměnný obchod ochotně přistoupili, a tak spolu s dalším evropským zbožím byly korálky po moři ze starého kontinentu přiváženy mnoha expedicemi v obrovském množství.

Tradiční korálkované nosítko na děti, kmen Lakota

Roku 1608 byla v Jamestownu ve Virginii dokonce založena sklárna, která měla mimo jiné vyrábět také korálky. I přes příjezd italských řemeslníků z Benátek však toto podnikání nakonec příliš úspěšné nebylo a asi po 15 letech je tato sklárna definitivně uzavřena. I nadále tak byli indiáni zásobeni korálky z Evropy.

Pro nás je určitě zajímavé, že jedním z hlavních producentů tohoto zboží se v průběhu 18. století staly Země Koruny české. Jak k tomu došlo? Právými mistry tohoto řemesla byli v 15. století především již zmiňovaní Benátčané, kteří si tajemství výroby korálek velmi cenili a chránili. Avšak z důvodu rostoucí poptávky organizátorů zámořských expedic hledali možnosti, jak vyrobené množství korálek zvýšit. Mimo jiné začali posílat

polotovary – trubičky taženého skla – i na naše území, naši předci pak tyto trubičky dále zpracovávali řezáním na menší kousky a následným broušením a leštěním a hotové korálky posílali zpět do Benátek. Někteří z těchto zpracovatelů se pak vydali pracovat přímo do Benátek, kde se naučili postupy výroby korálek a tuto znalost přinesli zpět k nám. Ve zmiňovaném 18. století už se u nás, konkrétně v okolí Jablonce, produkovalo více korálek než ve vyhlášených benátských výrobnách, výroba v této lokalitě běží ostatně dodnes a zdejší korálky vynikají svou kvalitou. Mnoho z korálek použitých indiány pro zdobení jejich obřadních košil, šatů, leggin, mokasínů, dýmkových vaků, tašek na koně či dětských nosítek tak pochází právě z našich končin.

**Váček zdobený vzorem double-curved,
kmen Penobscot**

Pokud jde o vzhled výšivek, různé kmeny si během staletí utvořily své jedinečné vzory. Tak například východní kmeny od Velkých jezer užívaly květinové vzory (údajně je převzali od příslušnic tamního katolického řádu Voršilek), kmeny jihovýchodní Kanady vyšívaly symetrické spirálovité vzory (tzv. double-curved motiv), indiáni plá-

ni a náhorních plošin pak upřednostňovali geometrické vzory. Kmen Huichol žijící na území Mexika zase místo našívání lepil korálky na podklad po jednom směsí pryskyřice a včelího vosku.

Korálkované indiánské předměty jsou dnes nejen součástí světových muzejních expozic věnovaných kultuře severoamerických indiánů, ale tento druh umění žije mezi indiány dodnes. Indiáni byli vždy velcí parádníci s rozvinutým smyslem pro estetiku. Svými výrobky se také rádi pochlubí, a tak například návštěvníci tradičních tanečních slavností pow-wow (viz obr. vpravo) mohou i dnes obdivovat nádherné oděvy a pestré ozdoby, které dodávají tanečnickům přímo majestátní vzhled.

Doufám, že i mezi dnešními Šavany se najdou odhodlaní a šikovní jedinci, kteří si zkusí stylově ozdobit obal na deník, případně vyšít nějakou pěknou rozetu. Pro inspiraci poslouží nespočet obrázků na internetu a korálky se najdou v kmenových zásobách, stačí kontaktovat náčelnictvo. S technikou korálkování vám taktéž rádi poradíme, ostatně všichni si své umění budete moci zkusit na chystaném indiánském dni.

Sg. Ostříž

INDIÁNSKÁ HISTORIE

Černý jestřáb – válečný náčelník Sauků

Ma-ka-tai-me-she-kia-kia, česky Černý jestřáb, se údajně narodil roku 1767 v letním sídle indiánského kmene Sauk, vesnici Saukenuk ležící na řece Rock river na území dnešního amerického státu Iowa (na zimu se kmen stahoval do zimních

Černý jestřáb, zřejmě 1767-3.10.1838

lovišť za řeku Mississippi). Podobně jako u jiných velkých jmen indiánského národa i v případě Černého jestřába víme o jeho raném životě velmi málo. V podstatě jen to, že jeho otec Pyesa byl medicinmanem kmene, jeho matkou byla pak žena jménem Kneebingkemewoin, Letní déšť. Otec bral svého mladého syna na jeho první válečné výpravy, především proti znepřáteleným okolním kmenům, např. Osagům. V těchto bitvách si také Černý jestřáb získává první uznání za své hrdinské činy a díky tomu vede do jedné z bitev v pouhých 19 letech skupinu o síle 200 mužů. Při střetu s kmenem Čerokí u Meramac river Pyesa umírá na následky utržených zranění a na jeho syna přechází držení posvátného medicínového vaku (dle učení indiánů byl medicínový vak

obsahující kmenové posvátnosti duší kmene). Ten se však spíše než medicinmanem touží stát válečným náčelníkem svého národa (na funkci mírového náčelníka nemá nárok, ta byla i u Sauků dědičná).

V následujících letech opravdu svůj kmen vede v četných bitvách proti odvěkým nepřátelům Osagům. Roku 1804 je však v St. Louis podepsána smlouva, která řeší postoupení tradičního území Sauků v oblasti západního Illinois a severovýchodního Missouri bílým a zamítavý postoj k její platnosti staví Černého jestřába poprvé do otevřeného konfliktu s americkou armádou.

Jak k podpisu smlouvy v St. Louis a následným událostem došlo? Delegaci Sauků do St. Louis vedl náčelník Quashquame a jejím účelem bylo vyjednávání o osudu

zajatého indiánského vězně podezřelého z vraždy bělocha. Saukové se snažili udělat maximum pro jeho propuštění a při jednání došlo neplánovaně k podpisu zmíněné smlouvy. Účastníci z řad indiánů následně tvrdili, že nevěděli, co přesně podepisují, resp. věřili, že postupují jen malou část z území, které bylo nakonec ve smlouvě postoupeno, někteří z nich byli dokonce většinu pobytu opilí. Z vraždy obviněný indián byl mimochodem těsně po svém propuštění svými bílými vězniteli zastřelen....

Na tomto sporně postoupeném území bílí záhy vybudovali pevnost Fort Madison. Skupina přívrženců Černého jestřába však byla odhodlána proti uznání smlouvy ze St. Louis bojovat. Ke konfliktu došlo v rámci Britsko-americké války, která vypukla roku 1812 a trvala do roku 1815. V té době čelili Britové na evropském kontinentu Napoleonovým vojskům, což zde vázalo nemalou vojenskou sílu, takže jejich osud v zámořských kanadských provinciích závisel na spojení s indiány. Těmto spojeneckým silám velel britský plukovník Robert Dickson, který jmenoval Černého jestřába brigádním generálem a podřídil mu všechny domorodé válečníky v oblasti zátoky Green Bay a věnoval mu hedvábnou vlajku, medaili a písemný certifikát dosvědčující spojení s Brity. Válečníci vedení Černým jestřábem se s americkými vojáky střetli postupně u Frenchtownu, Fort Meigs, Fort Stephenson, na Credit Island, u Fort Johnson nebo u Sink Hole. Britsko-americká válka však skončila roku 1815 poté, co ani jedna ze stran nebyla schopná dosáhnout přesvědčivého vítězství, a mezi Kanadou a Spojenými státy byl potvrzen tzv. status quo, válka tedy nevedla k žádné změně dosavadních hranic mezi oběma zeměmi. Pro indiány tak v podstatě definitivně padla naděje na vyhnání bílých američanů z jejich tradičních území. Černý jestřáb podepsal v květnu 1816 smlouvu, která mj. potvrzovala platnost smlouvy ze St. Louis. Později však popřel, že by o tomto potvrzení věděl.

Se ztrátou kmenového území a své rodné vesnice se nikdy nesmířil a na počátku 30. let 19. století vedl několik výpadů svých následovníků do Illinois, zpočátku však bez jakéhokoli krveprolití. V dubnu 1832 však pod vlivem slíbeného spojení s jinými kmeny a s Brity vstoupil do Illinois s oddílem čítajícím zhruba 1.500 mužů, starců, žen a dětí a zahrnujícím kromě Sauků též příslušníky kmenů Fox a Kikapu. Následné události vešly do dějin pod názvem Válka Černého jestřába. Indiáni postupovali kolem zničené rodné vesnice Černého jestřába Saukenuku k vesnici winebažského proroka Bílého oblaka a pak dále na severovýchod. Ke skupině se postupně připojovali indiáni z jiných kmenů jako

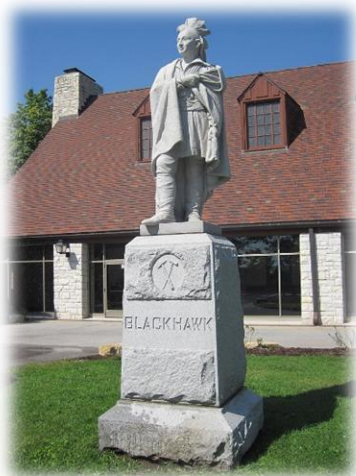
Otavové nebo Potavatomijci. K prvnímu střetu s illinoiskými milicemi došlo v květnu téhož roku v bitvě u Sycamore Creek (známá též jako „bitva Stillmanova útěku“), kdy chaoticky vedené oddíly bílých údajně napadly indiánské vyjednavče nesoucí bílou vlajku (všeobecně uznávaný symbol zajišťující vyjednavčům nedotknutelnost), což následně vedlo k roztržce, jejímž výsledkem byl útek bílých milicí vedených Izajášem Stillmanem a vítězství mnohem méně početného oddílu bojovníků Černého jestřába. Státy Michigan a Illinois následně vyslaly své milice, aby spojené oddíly Britů a indiánů pronásledovaly a docílily pomsty. Často docházelo k drobnějším leč krvavým šarvátkám mezi bílými osadníky a různými skupinkami indiánů soustředěných kolem Černého jestřába a indiánům se se střídavými úspěchy dařilo napadat i provizorní dřevěné pevnosti bílých (na obrázku vpravo replika jedné z nich - Apple River Fort), které byly často bráněny pouze

několika osadníků bez přítomnosti vojáků. Pronásledovaným indiánům však začaly docházet zásoby a Černý jestřáb se v tíživé situaci rozhodl obrátit zpět na západ a vrátit se do indiánských teritorií za Mississippi. Osud jeho přívrženců se však začal naplňovat. 21. července se bílí pronásledovatelé přiblížili natolik, že se zadní oddíly indiánů vedené samotným Černým jestřábem raději postavily bílým milicím (tj. dobrovolnickým oddílům) ve snaze získat čas pro ženy a děti k přebrodění řeky Wisconsin. Došlo k Bitvě u Wisconsin Heights, kterou sice vyhrály podstatně početnější bílé oddíly, ale mnoho prchajících žen a dětí dokázalo skutečně řeku překonat a uniknout. K milicím se po bitvě připojili vojáci a hon na indiány pokračoval. Ačkoli se údajně posel Černého jestřába snažil bílým sdělit, že indiáni už dále bojovat nechtějí a snaží se vrátit zpět na západ do indiánských teritorií, jejich protivníci buď poselství nepochopili nebo prostě přiměří odmítli.

Na břehu Mississippi tak došlo k finální bitvě celé Války. Tzv. Bitva u Bad Axe proběhla 1.-2. srpna, ve skutečnosti však byla spíše masakrem. Na řece hlídkoval bitevní parník Warrior a jeho posádka i přes indiány vyvěšenou bílou vlajku spustila palbu a v krátkém čase jich 23 postřílela. Poté se parník vydal zpět do Fort Crawford doplnit palivo a munici. Černý jestřáb se neúspěšně pokusil přesvědčit celou svoji skupinu k útěku na sever, ale většina indiánů se rozhodla

zůstat na místě a přeplavit se s pomocí zhotovených vorů. Černý jestřáb, Bílý oblak a dalších asi 30 indiánů tedy na nic nečekali a vyrazili. Opět plně vyzbrojený Warrior se po půlnoci vydal zpět na bojiště a během následujícího dne spolu s vojáky na pevnině zkázu zbylých indiánů dokončil. Vojáci nemilosrdně stříleli na všechny prchající indiány, kdo nepadl pod jejich palbou, utopil se v řece, většina z těch, komu se přece jen podařilo řeku překonat, byla zabita či zajata Dakoty, kteří v té době ještě bojovali po boku bílých.

Socha Černého jestřába stojí v Black Hawk State Historic Site v místech původní vesnice Saukenuk.

Zemřel 3. října 1838 po dvoutýdenní nemoci a byl pohřben na farmě svého přítele Jamese Jordana. Ani tehdy mu však nebylo dopřáno pověštného „věčného odpočinku“ – jeho ostatky byly necelý rok po smrti ukradeny Jamesem Turnerem. Jeho synové je sice ještě dokázali po intervenci iowského guvernéra Roberta Lucase získat zpět, ale poté, co byly uloženy v budově Burlington and Historical Society, zůstává jejich další osud nejasný....

Skupina Černého jestřába a Bílého oblaka se 27. srpna vzdala a byla držena osm měsíců v zajetí, v dubnu 1833 byli na rozkaz prezidenta Andrewa Jaskcsona odvezeni do Washingtonu s cílem ukázat jim velikost a sílu Spojených států. V hlavním městě se setkali s prezidentem i s ministrem války Lewisem Cassem. Poté byli na několik týdnů uvězněni v pevnosti Monroe v Norfolku a v červnu téhož roku posláni zpět. Během zajetí Černého jestřába sepsal Antoine LeClaire na základě jeho vyprávění jeho biografii, která se ihned po vydání stala kasovním trhákem.

Po zmiňované cestě po východě Spojených států byl Černý jestřáb propuštěn a usadil se v jihovýchodní Iowa. Snažil se usmířit s bílými osadníky i s protivníky ve vlastním kmenu.

S pomocí wikipedia.org sepsal Sg. Ostříž

PRÉMIOVÉ BODY

Na říjnové kmenové radě bylo dohodnuto, že javorové nažky se od měsíce bláznů (listopad) ujímá Sg. Eddie. Rádci rodů tedy pošlou říjnové bodování rodových schůzek naposledy náčelníkovi, od listopadu už předají Eddie (mailem na Edita.Riff@seznam.cz nebo osobně). Bodování schůzek zůstává v nezměněné podobě s výjimkou krojovanosti – nadále platí, že kmenové triko NEBO košile je za 3 body, za košili tedy již není připisováno více bodů. Bodování krojovanosti na kmenových akcích se odvíjí od konkrétní akce – požadovaná krojovanost bude tedy vždy upřesněna na pozvánce k akci.

Pro členy přinášíme přehledný sumář možných premiových bodů:

- odpovědi na kvízové otázky týkající se Březové kůry (BK) – naleznete jednak na poslední stránce BK nebo na kmenovém webu – až 30 bodů
- deník – po předložení vedoucímu (1x za 2 měsíce) můžete získat až 50 bodů
- zápis do BK – za zápis 25 bodů
- OP – 25 bodů, max 3 OP za měsíc
- mistrovství – 50 bodů
- splněná hodnost – Vanata (50 b.), Gaosed (60 b.), Ranger (70 b.), Sagamor (80 b.), Orlí Sagamor (90 b.), Sachem (100 b.)
- přivedení nováčka – po dobu 5 měsíců se každý měsíc přičítá 20 bodů

KVÍZ PRO PILNÉ ČTENÁŘE

Na tomto místě budete od tohoto čísla nacházet 5 kvízových otázek, za jejichž zodpovězení můžete získat až 30 bodů do javorové nažky. Každá správná odpověď je ohodnocena 5 bodíky, za všechny správné odpovědi získáváte 5 dalších jako bonus. Získaná prémie bude započtena do následujícího měsíce, tj. v tomto říjnovém čísle získáváte body do listopadové nažky.

Odpovědi na všechny otázky naleznete na stránkách tohoto čísla BK, stačí se jen začíst a být pozorný.

- 1) Kolik odvážlivců se vydalo na letošní prémiovou trasu Drsoň v rámci Branné stezky pořádané naším kmenem?
- 2) Kde probíhal první šavanský podzimní hon? Případně komu patří tamní chata?
- 3) Jak se jmenuje vzdělávací ústav, kde se snaží Medvěd domoci svého středoškolského vzdělání?
- 4) Jakým slovem se označují indiánské taneční slavnosti?
- 5) Jak byl nazýván parník, který se účastnil bitvy u Bad Axe a svým drtivým účinkem prakticky ukončil Válku Černého ještěba?

